

Den första af de tre upplagor af hans martyrologium, som Quentin lyckats urskilja, är skrifven på 850-talet under författarens vistelse i Lyon (Q 673), de båda senare däremot sannolikt efter hans upphöjelse på ärkebiskopsstolen (Q 674), som skedde 860. Med detta arbete är en högst egendomlig omständighet förknippad, som förtjänar ett särskildt omnämmande. I sitt företal säger Ado (Q 409), att han förutom Florus äfven haft en annan källa, nämligen ett »venerabile perantiquum martyrologium», som påfven en gång i tiden skickat till en biskop i Aquileja. Genom en klosterbroder hade han själf fått tillfälle att i Ravenna taga en afskrift af detsamma, och denna ställer han i spetsen för sitt eget verk. Nu har emellertid Quentin på ett öfvertygande sätt uppvisat, att författaren till denna föregifna källskrift icke är någon annan än Ado själf, och att här alltså föreligger en förfalskning. Med stöd af detta aktstycke har Ado ställt till mycken oreda i den hagiografiska litteraturen, i det han exempelvis ej sällan tillåtit sig att »pro solo et mero suo libitu»¹ flytta ett helgon från dess häfdvunna dag till en annan eller identifierat helgon, som intet ha med hvarandra att skaffa, förvanskningar som i stor utsträckning gå igen hos Usuardus och genom honom i det romerska martyrologiet. Man kan därför icke förvåna sig öfver den stränga dom, som Quentin fäller öfver honom. »Presque partout où la tradition des martyrologes a causé aux historiens de graves embarras, nous avons retrouvé la main de cet auteur... C'est toujours son témoignage qui est à la racine d'une partie au moins de la difficulté, sinon de la difficulté toute entière. Adon a donc exercé sur le développement de la littérature martyrologique la plus regrettable influence, et avec cette circonstance aggravante que, pour donner à son oeuvre une autorité supérieure à celle des autres martyrologes composés à son époque, il n'a pas craint d'y joindre le prétendu venerabile perantiquum martyrologium romanum qu'il est censé avoir suivi, mais dont, en réalité, il est lui-même l'auteur» (Q 687). Det falska martyrologiet, gemenligen kalladt »martyrologium romanum parvum», och Ados eget äro tillsammans utgifna af Rosweyde² och återfinnas äfven hos Migne, *Patrologia latina*, Vol. 123, det förra sp. 143, det senare sp. 201.

Till Florus och Ado, närmast till den senare, ansluter sig Usuardus, som var munk i benediktinklostret Saint-Germain-des-Prés i Paris och skref sitt martyrologium omkr. 875. Af detta medeltidens mest använda martyrologium finnas ansevärt många handskrifter i behåll (Q 675—677); äfven

¹ Uttrycket härrör från Du Sollier; se nedan 17 nov.

² *Vetus Romanum martyrologium... et ADONIS Vienn. archiepisc. martyrologium...* Antverpiæ 1613.